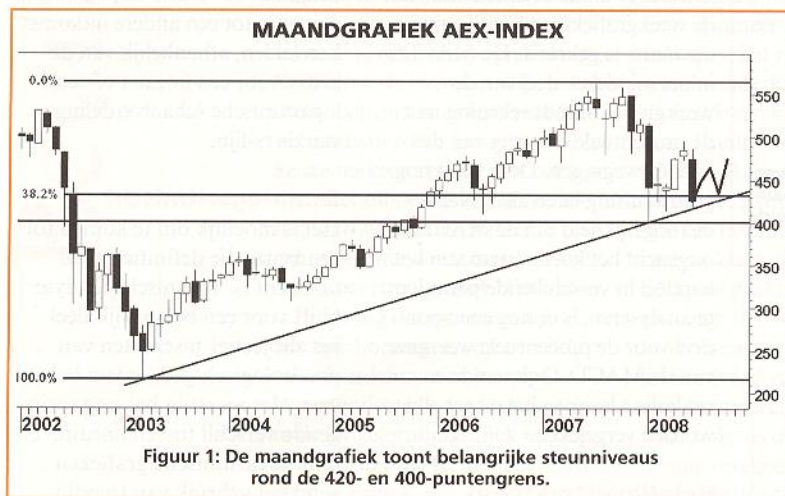

AEX: op zoek naar een bodem (2)

In TKA april 2008 analyseerden we de AEX-index om te bepalen of er een mogelijkheid tot bodemvorming kon ontstaan. De AEX noteerde destijds rond de 425. Gedurende april en mei bewoog de AEX zich richting de 500-puntengrens. Inmiddels is deze opwaartse beweging tenietgedaan, want op het moment van schrijven noteert de AEX 425 punten. We kunnen dus op zoek naar een bodem.

tekst: Richard Abma

Net als in eerdere artikelen zullen we door middel van charttechnische analyse een antwoord formuleren op de vraag of bodemvorming nabij is voor de AEX-index. We zullen achtereenvolgens de maand-, week-, dag- en intradaygrafiek analyseren. De analyse zal ons meer duidelijkheid moeten verschaffen over de te verwachten koersontwikkeling voor de komende maanden.

Figuur 1: De maandgrafiek toont belangrijke steunniveaus rond de 420- en 400-puntengrens.

Maandgrafiek AEX-index

De maandgrafiek van de AEX-index (zie figuur 1) toont ons de belangrijkste informatie om tot een mogelijk antwoord te komen met betrekking tot het vormen van een bodem in de nabije toekomst. Er zijn meerdere aanwijzingen in deze grafiek die mogelijk steun bieden voor de koersvorming van de AEX-index. Allereerst zien we dat de AEX-index gedurende de afgelopen maanden steun heeft gevonden nabij het 38,2%-Fibonacci-correctieniveau. Dit Fibonacci-correctieniveau van 38,2% (op AEX-index 430) is bepaald vanaf de gevormde bodem in maart 2003 en eindigde op de top in juli 2007. Het vormen van steun op dit correctieniveau is in potentie zeer positief. Het ingezette bulltraject vanaf 2003 blijft bij het houden van deze steun intact. Joe DiNapoli schrijft hierover uitgebreid in zijn boek

'Trading with DiNapoli Levels'.

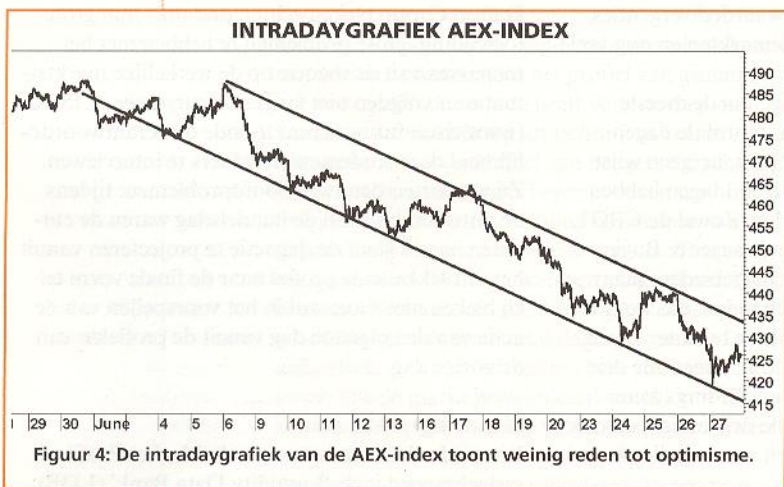
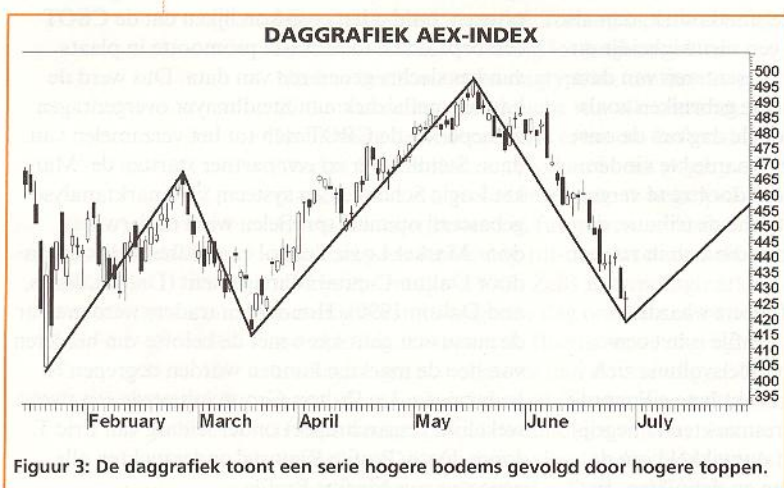
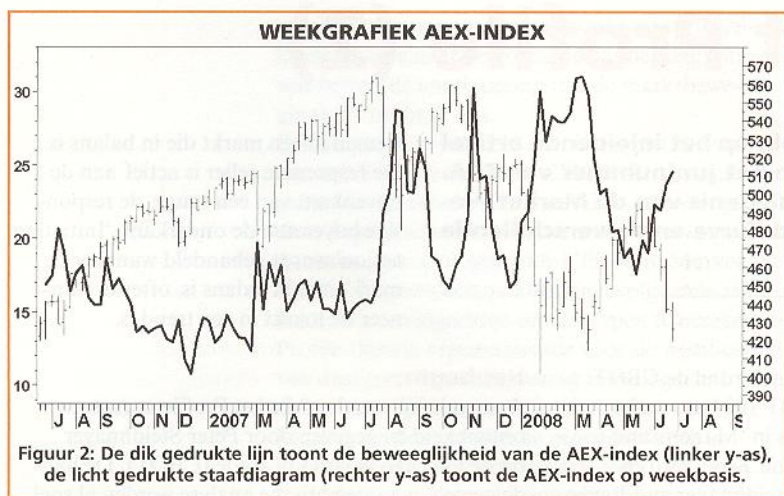
DiNapoli geeft daarbij aan dat de sterkte waarmee de opgaande beweging is neergezet, bepalend kan zijn voor de daarop volgende correctie. Een sterke opgaande beweging vindt meestal steun bij het 38,2%-correctieniveau, of minimaal bij het 50%-correctieniveau. Een minder sterke opgaande beweging vindt doorgaans steun bij het 61,8%-correctieniveau.

In het geval van de AEX-index kunnen we spreken van een sterke opgaande beweging gedurende de periode 2003-2007. De terugval naar de huidige niveaus binnen deze sterke opwaartse trend is normaal en kan worden verklaard als een gezond herstel binnen een opgaande markt. DiNapoli ziet in het algemeen een dergelijk neerwaarts herstel als belangrijk koopmoment. Indien de AEX-index de komende maanden haar opwaartse vervolg inzet, kan volgens DiNapoli bepaald worden wat de koersdoelen worden voor deze vervolgbeweging. Voor dit moment voert het wat ver om deze koersdoelen reeds in dit artikel aan te geven. In toekomstige artikelen zullen we daarom aan de hand van de rekenmethodes van DiNapoli koersdoelen voor de AEX-index aangeven. Er kan ook steun verwacht worden met behulp van de getekende trendlijnen. Eerst zien we de opwaarts getekende lijn onder de bodems van maart 2003 en januari 2007 als belangrijke steun. Dit is rond het 420-puntenniveau in de AEX-index. Daarnaast zien we een horizontale steun rond de 400-puntengrens. In het artikel van TKA april 2008 hebben we deze steunzone reeds uitgebreid besproken. Een tijdelijke doorbraak onder het 400-puntenniveau gedurende een maand hoeft het technische plaatje niet in gevaar te brengen. Zolang het maandslot boven de 400/420-puntengrens uitkomt, blijft het beeld voor de AEX-index op maandbasis positief. Onze verwachte koersontwikkeling van de AEX-index voor de komende maanden is weergegeven met de zwarte lijn in de daggrafiek.

Weekgrafiek AEX-index

Figuur 2 toont ons de weekgrafiek van de AEX-index en de recent, door Euronext, geïntroduceerde VAEX-index. Deze index toont de volatiliteit van de AEX-index over een constante periode van dertig dagen. Een hoge volatiliteit betekent veel beweeglijkheid en daardoor veel onzekerheid onder beleggers. Een hoge waarde voor de VAEX-index betekent over het algemeen dus onzekerheid over de toekomstige koersvorming van de AEX-index. De VAEX-index is weergegeven in deze figuur, omdat duidelijk is waar te nemen dat

In de rubriek Charting worden allerlei onderwerpen uit de charttechnische of visuele analyse bij de kop gepakt. **DRS. R.C.N. ABMA (CMT)** is werkzaam bij Kas Bank N.V. als trading manager. Hij schreef dit artikel op persoonlijke titel (www.richardabma.nl).

de VAEX-index beperkt reageert op de recente forse koersdalingen in de AEX-index. Waar de volatiliteitindex afgelopen maart, november en augustus nog grote uitslagen liet zien, blijft de uitslag gedurende deze daling voornamelijk beperkt. Het lijkt er dan ook op dat er momenteel geen sprake is van paniekverkoop door beleggers. Het kan een belangrijke indicatie zijn van een succesvolle test van het 400/420-puntenniveau.

Daggrafiek AEX-index

Figuur 3 toont ons de daggrafiek van de AEX-index. Ook deze grafiek toont ons een interessant beeld. De AEX-index is namelijk bezig met het ontwikkelen van een bullish koerspatroon. Na het plaatsnemen van het dieptepunt in januari dit jaar is de daarop volgende bodem in maart op een hoger niveau geplaatst. Daarnaast kunnen we waarnemen dat de geplaatste top in mei hoger is dan de geplaatste top in februari. Om deze serie van hogere bodems gevolgd door hogere toppen in stand te houden, is het van groot belang voor de AEX-index om een bodem te vormen boven het 414-puntenniveau.

Intradaygrafiek AEX-index

Waar de AEX-index voor de langetermijngrafieken reden tot optimisme geeft, blijkt dit voornamelijk niet uit de koersvorming op intradaybasis. De index beweegt zich al een lange tijd voort binnen het getekende neerwaarts gerichte, parallel trendkanaal. Zeer recentelijk is daarbij de onderkant van dit kanaal opnieuw getest. De bovenkant van dit trendkanaal ligt momenteel rond de 430 punten. Een uitbraak naar boven uit het getekende kanaal kan een bevestiging zijn van het plaatsnemen van een bodem voor langere termijn. Alertheid voor dergelijke signalen is geboden.

Conclusie

Om de gerezen vraag of er bodemvorming mogelijk is rond de huidige niveaus te kunnen beantwoorden, hebben we de AEX-index charttechnisch geanalyseerd vanuit verschillende tijdsframes. De maandgrafiek toont ons belangrijke steunniveaus rond de 420/400 punten op basis van trendlijnen en een Fibonacci-analyse. De volatiliteitgrafiek van de AEX-index op weekbasis toont ons verder dat beleggers minder onzeker zijn rond de huidige niveaus dan eerder in het jaar. Dit gegeven wordt bevestigd door een analyse van de daggrafiek van de AEX-index. We zien hier duidelijk de ontwikkeling van een serie hogere bodems en toppen. Alleen het kortste tijdframe, de intradaygrafiek, toont nog geen mogelijke redenen voor bodemvorming. Een uitbraak van de AEX-index boven het neerwaarts gerichte trendkanaal in deze grafiek kan mogelijk een belangrijk signaal zijn voor de eerste bodemvorming van de AEX-index.

Net als in het eerder gepubliceerde artikel in TKA (april) komen we met bovenstaande uiteenzetting tot de conclusie dat de steunniveaus 420 en 400 van groot belang zijn voor de verdere koersvorming van de AEX-index. De in eerdere artikelen aangegeven shortmogelijkheden in de AEX-index (boven 500-puntengrens) kunnen rond deze niveaus verzilverd worden, terwijl long-only-beleggers gedurende de komende maanden weer aan de koopkant kunnen gaan opereren.